

UNIREA POPORULUI

ABONAMENTUL:

Un an . . . . . 120 Lei
Pe jumătate . . . . . 60 Lei
In America pe an 3 dolari.

Iese odată la săptămână

Adresa: „UNIREA POPORULUI”, Blaj, Jud. Alba-de-jos
Director: ALEXANDRU LUPEANU-MELIN

ANUNȚURI ȘI RECLAME

se primesc la Administrație și se plătesc: un șir mărunț odată 4 Lei a doua și a treia oră 2 Lei.

In cetatea străbunilor.

— O sută cincizeci de Români din toate colțurile țării la mormântul sf. Apostol Petru și la Columna lui Traian în Roma. —

Un popor trăiește și se înalță prin cinstirea străbunilor săi și prin tăria în credință. Dela strămoși învață dragostea de neam și de limbă, iar în credința vie află îndrumări nemincinoase și tari în valurile turburii ale lumii, spre viața cea de veci, pentru care suntem zidiți toți pământeni.

De acestea adânci adevăruri au fost pătrunși cei 150 de pelerini Români din toate unghiurile țării, cari părăsind pe două săptămâni orice frământări și gânduri vremelnice, au plecat la leagănul neamului nostru, în Roma eternă, să se încante de măreția priveștii a Columnei lui Traian și să se închine la mormântul Vărhovnicului Apostolilor.

O sută cincizeci de Români din toate părțile țării, fără osebire de confesiune și de treaptă omenească! În frunte cu trei vlădici și cu un fost prim-ministru al României, s'au potrivit așa de bine în această pioasă călătorie

secretarul consistorului ortodox mitropolitan dela Cernăuți, cu profesori ortodoxi și ei, dela București, cu ofițeri de rang înalt, cu profesorul de religie ortodoxă din Sibiu Mitropolitului Nicolae; — toți aceștia în cea mai curată și mai sfântă frăție cu profesori, advocați, medici, senatori și deputați uniți, din Maramurăș, din Banat, din Orade, Gherla și Blaj! Sângerile apă nu se face!

Suntem Români cu toții, și uniți și ortodoxi, și Roma este mama noastră a tuturor. Roma, Roma „cea bătrână”, de unde au plecat legiunile divului împărat Traian, cari au aruncat sămânța poporului românesc pe spinarea de oțel a Munților Carpați, în „fericita Dacie”, care ne ocrotește și astăzi cu glorie deplină!

Am fost la Roma și am călcat pe urmele străbunilor. Când am văzut cele șapte coline ale stăpânitorilor lumii de demult, când am pipăit glia brăzdată de plugul lui Romulus cel hrănit de lupoaică și ne-am atins de zidurile palatului împărătesc al lui Augustus, inimile noastre clocoteau de mândrie și de fericire! „*Mare lucru este a fi născut Român*” ne-am zis și noi cu nemuritorul călugăr Samuil Micu Clain, care aici, între acestea mărețe urme ale trecutului, și-a făurit dârza credință latină, cu care a apărat originile neamului nostru împotriva mincișilor cărturari străini.

Minunate au fost clipele când toți pele-

rii, unul ca unul, ne-am înfățișat în „forul” (piața) nemuritorului Traian. Ziua de Luni, 25 Mai, era strălucitoare, ca toate zilele Italiei. Soarele presera aur din înălțimi. Între stâlpi de marmură alburie, între frânturi de altare străvechi, între flori pioase sădite de fiii Italiei, strănepoții lui Romulus din pragul Răsăritului ingenunche în fața columnei lui Traian și strâng la sân buchetul de trandafiri roșii: semnul de închinare din partea întregului neam românesc recunoscător. . . !

Di Ștefan C. Pop, fost prim ministru al țării, tălmăcește cu lacrimi în ochi omagiul străjerilor latini dela Dunărea de jos și din munții Sarmisegetuzei. . . O clipă urmează tăcere adâncă. Toate sufletele sunt covârșite de simțiri negândite. Apoi din toate piepturile izbucnește ca o furtună „Imnul regal” al nației românești!

„Trăiască Regele”, sub Columna lui Traian, în apropiere de Capitoliu, unde lupoaica lui Romulus și Remus, vesteste printr'o strănepoată a sa, că ginta latină va trăi în veci. . . Am cântat și ne-am gândit cu dragoste ferbinte la gloriosul Rege Ferdinand, prin care Dacia bătrână a fost reînviată să nu mai moară niciodată!

Fiii Romei de astăzi, mare mulțime de italieni, stăteau în jur și priveau cu piepturi înălțate de mândrie la frații lor, cari astfel știu să-și cinstească străbunii și pe Regele glorios al țării lor.

Clipe în veci neuitate!

Și am fost la mormântul Apostolului Petru, la oasele celui pe care razimă clădirea lumească a bisericii lui Hristos. Și la urmașul

Foia „UNIRII POPORULUI”

Insemnări din Italia.

De A. Melin.

I

Farmecul Italiei. — Pelerini Români se întâlnesc la Timișoara. — Despărțire duioasă de țară. — O zi și o noapte peste țara Sărbilor.

Câtă vrajă cuprinde acest cuvânt *Italia!*

Câte închipuiri dulci nu se leagă de dânsul! Acest nume fermecat îl cunosc și copiii din școala primară. Cine dintre Români nu știe povestea cu lupoaica lui Romulus și Remus, cari au fost străbunii neamului nostru? Și cine n'a auzit de împăratul Traian, care a plecat într-o zi cu legiunile lui oțelite dela apa Tiburului și, durând pod statornic peste valurile înspumate ale Dunării bătrâne, și-a înfipt vulturii de aramă pe crestele Carpaților, pregătind cuib de mărire pentru poporul voinic și mândru al Românilor din „Dacia fericită”!

Sau cine n'a auzit de ceriul pururea limpede și albastru-azuriu al Italiei, sub care cresc

chiparoșii mândri, cari sprijină parcă ceriul pe umerii lor neclintii ca stâncile? Și cresc portocalii cu fructe de aur, cresc ogalipsii uriași, cu frunzele azurii ca văzduhul care-i rouează. . .

Cine n'a auzit de mărirea stăpânitorilor lumii de demult, cari au sămănat Italia cu monumente fără număr, cari, ca niște spinări de munți nemuritori, țin ferecată veșnicia și puterea negândită a mâinii omenești. Cine n'a auzit de „catacombe”, acestea sfielnice și de suflet mișcătoare biserici subpământene, pline de oase sfinte, de umbre și de cutremur, din cari a răsărit biruitoare legea blândului Mântuitor. . .

Cine n'a auzit de atâtea biserici vestite câte au orașele și satele Italiei, în cari marmura și măestria omenească s'au întrecut să tălmăcească puterea credinței și a sufletului omenească, înălțat și îndumnezeit de dânsa?

O, dar Italia, cu ceriul, cu monumentele și cu bisericile ei este o comoară neprețuită, spre care aleargă, ca spre cel mai mare altar al frumseții și al credinței, toate neamurile pământului, din margini la margini de lume. A vedea Italia, a-i sorbi graiurile și a-i pătrunde frumuseție, însemnează a cunoaște tot ceea ce ome-

nirea are mai scump și mai sfânt pe lumea asta!

O călătorie în Italia, în țara farmecelor și a credinței vii! Ce gând ispititor și dulce. . .

Cu inimile cuprinse de asemenea simțiri am plecat noi, o sută cinci zeci de Români din toate colțurile țării, din Blaj și din Cernăuți, din Lugoj și dela București, din Făgăraș și din Maramurăș, de pe Târnave și din Bihor, să căutăm urmele străbunilor, să ingenunchiem la Columna lui Traian, să ne proștertem la pragurile mormintelor apostolice și să dobândim harurile „Anului Sfânt, intrând pe poarta sfântă a bisericii Sfântului Petru.

Ne-am întâlnit la *Timișoara* în ziua de 19 Maiu 1925.

Gara „Principesa Ileana” forfotește de Pelerini români. Trenurile au vărsat, și ieri și astăzi și azi, preoți și protopopi, advocați, profesori și învățători, senatori și deputați, doamne și domnișoare, toți și toate cu ochii calzi și cu inimile înălțate de bucurie. La masa dela prânz ne-am văzut cu toții în sala cea mare a Hotelului „Coroana”. În fruntea mesii stau Arhierii *Dr. Valeriu Traian Frențiu, Dr.*

său, stâlpul creștinății apusene, la blândul și cucernicul *Papa Piu al XI-lea*. Ne-a primit cu brațele întinse, cu zimbet duos de părinte. Și ne-a vorbit apostolește...

— Ați venit la mama voastră de sânge, care vă cuprinde cu drag la sânul ei. Ați venit să vedeți cum toate popoarele lumii (înaintea noastră fuseseră Canadezii din America, Spaniolii, Suedezii și Norvegienii) se pleacă lângă mormântul Apostolului Petru. Ați venit să vedeți cu ochii mărirea și tăria credinței voastre străbune. Vedeți sfințenia ei, care este mama bisericilor creștine. Fiți și voi apostoli. Întăriți-vă prin binecuvântarea, pe care cu duioșie Vi-o împarte, urmașul celui pe care razimă creștinătatea!

... Mâna sfințită se înalță domol peste capetele noastre și noi simțim sfântul fior al binecuvântării apostolești. Apoi blândul părinte ne îmbrățișază vlădiciei, îi strânge la piept și îi sărută... Și ne pare ca și când întrânșii ar îmbrățișa întreg neamul nostru de viață latină, care dela Roma și-a primit credința sa mântuitoare.

Peana e prea slabă să poată prinde în slove clipe ca acestea. Un fruntaș ortodox, deputat cu nume mare care era între pelerini, a spus-o îndată, acolo, încă în sala audienței:

— Acest preot mare și blând este cu adevărat *Pontifex Maximus*, (Căpetenia tuturor preoților).

... Așa a fost la Roma. Așa s'au înfrățit în cugete și simțiri Pelerinii români din toate colțurile țării: Ingenunchind la Columna lui Traian și primind binecuvântarea Preotului Preoților!

Scade prețul grâului. În toate părțile țării, afară de câteva județe din Basarabia, recolta câmpului se arată foarte bogată. Se spune că nici de 10 ani nu s'a arătat așa roadă bună, mai ales în grâne. În urma acestor împrejurări îmbucurătoare, prețul grâului a început să scadă în chip simțitor. Dela 140 de mii lei, vagonul de grâu a scăzut la 120 de mii. Grâu nou a fost arvunit cu 90 de mii vagonul. Din darul lui Dumnezeu vom avea pâine destulă și bună.

Furtuni cu prăpăd.

— Un sat bătut de mâna sortii. — O mamă cu trei copilași îngropată de potop. — În aceeași comună au mai murit și alți oameni. —

În zilele din urmă în multe părți ale Ardealului au fost furtuni mari cu prăpăd. Neîn-durătoarele puteri ale firii au pustiit sămănături, au dărâmat așezări și au omorât oameni și vite! Bagseamă Dumnezeu drăguțul vrea să ne mai certe din când în când, că noi rândul de oameni de astăzi prea ne-am întors cu fața de cătră adevărurile și legile lui. Și ne facem de cap cu lăcomia și cu răutățile noastre. Se arată tot mai multe semne, că omul nu-i decât un biet viermușor al pământului, care trăiește numai până îl rabdă mila Celui de sus. Semnele sunt pentru toți, chiar și când mâna celui Preainalt lovește în fapte nevinovate. Altfel nu știi cum să tălmăcești grozăviile cari se întâmplă astăzi printre noi.

În Rodna nouă.

Asupra acestei comune s'a lăsat o pre-
pestenie mare cu fulgere și cu trăznete, stricând hotarul cu bucatele și omorând într-o poiană 40 de ci și un bou. Pagubele sunt foarte mari și bieții oameni năpăstuiți sunt în pragul desneșdării.

În Dârja.

Mai rău a fost lovită comuna Dârja din județul Solnoc Dobâca. Doi nori înfricoșaji cari veneau în contra, s'au lovit ca două oști vrăjmașe și au rostogolit asupra comunei și a hotarului ei un negândit potop de ape. Umflându-se peste măsură pârălele cari trec prin sat, apele au început să dărâme case și grajduri și să măture tot ce se găsea în calea lor.

O mamă cu trei copii moare în valuri.

Nevasta sateanului Nicolae Crișan văzând creșterea apelor s'a suit în podul casei cu 5

copii ai săi. Valurile turburi ale puvoaielor au cuprins însă casa și au prăbușit-o cu viteză mare. Dintre copiii lui Crișan doi erau mari, aproape flăcăi. Aceștia au scăpat cumva dintre dărâmături, însă mama lor cu cei trei copilași mici s'au înecat și au fost pescuiți a doua zi din nămol. Ba unul dintre copii, până la primirea acestor vești n'a putut fi încă găsit... Bietul tată și soț e aproape nebun de durere.

Un copilaș de tată răpit de puvoi din brațele părintelui său.

Săteanul Bolog Simion a intrat în casă să-și scoată de-acolo copilul ce dormea în leagăn. Reușind să-l scape, fugia cu copilul în brațe spre poartă. Acolo bărnele aduse de ape i-au închis calea și omul s'a prins de-un stâlp să-și mântuie viața. Puvoaiul i-a smuls copilul din brațe și i-l'a ucis... Nenorocitul părinte încă numai cu greu e putut fi mântuit de alți doi oameni.

O fată aleargă să-și scape mama și se înecă amândouă.

Nevasta lui Simion Băban văzând apele mari cari au năvălit în curtea lor, a alergat să deschidă ușa cotețului să nu se înecă porcii. Valurile au cuprins-o însă și au luat-o de pe picioare. Fata ei, văzând primejdia, a dat fuga s'o mântuie. N'a răsbăt cu mânia valurilor și s'au înecat amândouă, și mama și fata...!

În comuna Dârja s'au pustiit cu totul 60 de locuințe și grajduri, dintre cari unele au fost duse de puvoaie la mari depărtări. Un lucru și mai crâncen s'a întâmplat însă tot asolo, care arată până unde poate merge *ficțioșia* omenească.

După groaznica nenorocire ce s'a abătut asupra satului, în timpul când oamenii nu s'au fost trezit încă din ghiarele spaimei, țiganii din sat și din jur a luat-o razna printre dărâmături și s'au apucat de jaf... Au început a culege haine, bucate și alte bunătăți. Noroc că s'a

Iuliu Hossu și Dr. Alexandru Nicolesca, alături de d. *Ștefan C. Pop*, fost primministru, de deputații *Aurel Lazar*, *Sever Dan*, *Dr. Ioan Bălan*, *Dr. Dumitru Man*, senatorii *Dr. Chiș*, *Dr. Macavei*, de vicari și canonici și de alți fruntași bisericești și mireni. Un sătean dela Făgăraș, fost legionar în Italia, s'a smuls cu multă în-suflețire dela coasă și dela sapa sânguitoare, să mai vadă odată locurile minunate cari l-au vrăjit în timpul războiului. E aici cu noi; stă visător într'un colț de masă, cu gândul dus de pe-acum la ținuturile iubite, pe cari are să le revadă în curând.

Părintele Dr. Coltor, tinăr canonic dela Blaj, conducătorul călătoriei, trece cu fața dulce și surizătoare dela masă la masă, strângând mâinile pelerinilor, îmbărbătând și dând povețe. Protopopul Blajului, prietenosul și mult iubitul *baciu Aurel Domșa*, al banilor „vârhovnic“, obosit peste măsură, își șterge cu greutate sudorile lângă o halbă de bere... Bancherii din Timișoara cu schimbul banilor l-au dat gata. N'a găsit atâtea lire câte ar fi trebuit și e neguros. Are însă mandate de plată pentru Florența și s'a mântuit de povara banilor românești. Doamna *Livia*, ingerul bun al său, întorcându-se dela *liturghia* care s'a slujit în biserica unită din Timișoara pentru buna reușită a călătoriei, împarte cu zimbete de măicuță *funte treicolore*, pe cari stă tipărit „Roma 1925“. Toți pelerinii și-le anină cu mândrie la piept: e semnul scump și drag după care ne vor cunoaște frații din Italia că suntem strănepoții lui Traian...!

Cu „Doamne ajută“ pe buze și cu inimile bătând, urcăm în trenul care ne duce spre *Jimbolia* dela granița sârbească. Locomotiva

și multe vagoane sunt sârbești; se strecoară printre noi și funcționari ai căilor ferate sârbești, cu tichile lor verzi și turtite, ca nește plăcinte. Așteaptă să le vie lor rândul în curând; până atunci se trag însă prin colțuri de vagoane, în umbră. Comanda trenului o au încă ceferiștii noștri, cari sunt mai senini la față și mai prietinoși. Ne simțim așa de mândri, când îi vedem alături de Sârbii tăcuți și neguroși.

Trenul ne duce peste întinse câmpuri cu grâne bogate. Nici umbră de deal nicăiri; ochiul aleargă până în zare nestânjenit de nimic. Doar arbori rari străpung zăpușala văzduului și înviorază întinderea somnoroasă a câmpiei bănățene. Un vânt cu volbură ridică prăfărie mare pe nesfârșite drumuri de țară și flutură cămăși albe de muncitori, printre sămănături de păpuși frumos crescut.

Două ceasuri cât facem dela Timișoara la Jimbolia, putem măsura cu ochii belșugul bogatului pământ al Banatului. Cât răsbate vederea numai lanuri de grâu ori laburi întinse cu porumb, pe pământ negru și gras ca miezul de pâine țărănească. Înțelegem de ce-au lăcomit Sârbii la acest colț de pământ binecuvântat de Dumnezeu! Și ne doare sufletul când știm, că dincolo, peste granița apropiată, tot pe atâtea bogăție românească zace sub pajură străină, în ghiarele Sârbilor...

Iată și Jimbolia! Gară mare și frumoasă, alături de mori cu coșuri uriașe și îngrămădire de fabrici. Jimbolia am primit-o cu învolală dela Sârbi abia de vre-un an și ceva, dându-le noi în schimb alte câteva sate românești.

Aici mai vedem uniforma românească și mai au trecere leii noștri. O ceață de jale ne

cuprinde sufletele, când știm că ne despărțim de țara noastră scumpă, unde graiul tău e grai și culorile tale îți mângăie inima... Deacum răsar din umbră jandarmii Sârbului; altă țară, alte rânduieli. În urma noastră mari pete de soare într'auresc câmpul, învăluindu-l într'o lumină de vis. Înainte, spre zări necunoscute, o perdeă de nori și neguri cenușii. Necunoscutul ne strânge parcă de piept...

Mai avem însă câteva clipe de dulce mângăiere. Din gara curată răsar două drapele românești, purtate de copilași în stihare albe și un frumos preot român în odăjdii, cu crucea între țărani din partea locului și între călători cărțurari, oameni de inimă. E protopopul *Bodocanu* din Comloș, care ne-a ieșit în cale să ne salute de bun rămas la granița țării. Are cu sine pe învățătorul *Valer Besu*, fost școlar al Blajului, cu d-na, pe d. notar *Pop* cu d-na, pe tinărul învățător *Victor Pop* și popor în haine de sărbătoare. O doamnă din Comloș întinde Arhierilor un frumos buchet de flori proaspete, iar Părintele *Bodocanu* rostește un inimos cuvânt de bun sosit și de bună călătorie!

— Rugați-vă în Roma cea scumpă și sfântă și pentru noi, cari suntem aici preșerați peste două țări... Rugați-vă pentru legea noastră obișduită, rugați-vă pentru țară și pentru Regu, rugați-vă pentru întreg neamul românesc! — ne spune așa de duos venerabilul preot cu chip de sfânt.

Răspunde Preasfința Sa episcopul *Frențiu* și ne simțim așa de încurajați când plecăm sub ocrotirea crucii românești, pe care o înalță în urma noastră Părintele *Bodocanu* cu barba căruntă și cu ochii umezi...!

dat curând de ei și au fost alungați ca niște biene sălbatice. Multă păgânătate mai este pe lumea asta, Doamne! Sărmanii locuitori din comuna Dârja au ajuns la mila țării.

Lăcomie păcălită.

— Moșneagul cu „galbeni” și crășmarul lacom —

Celea de mai jos s'au întâmplat aievea, cu câteva zile înainte, în orașul Râmnicusărat.

În crășma lui Băcanu s'a înfățișat într'una din zilele trecute un domn foarte bine îmbrăcat și a cerut o halbă de bere. Băutura i-a fost adusă și onorabilul a început să o soarbă pe'ndelete. Iși uda buzele cu mult răgaz dumnealui; pe semne avea vreme destulă.

Nu peste mult nimereste în crășmă ș'un țaran bătrân, cu hainele cam ponosite. Cere și dânsu ceva pentru gătlej, însă nu bere, ci rachiu. Un ciocănaș, că pentru om sărac. Bun. Vine-e-e...!

Bea și moșul și când e la plată, scocio-rește cu mare greutate prin sân și scoate o pungă belită, legată cu nouă noduri... Din pungă răsare însă un ban de... aur, galben și frumos cum e mămăliguța cea bună, colo toamna când se pârăguiește mai întâi porumbul. Moșneagul îl plimbă de două trei ori printre degetele noduroase apoi îl bate de masă și cere crășmarului să-i dea restul.

Banul era chiar ban de aur, galben curat din vremile cele bune. Crășmarul îl vede și rămâne uimit de așa întâmplare. Cum să nu, când aur nu mai au astăzi nici băncile celea mari.

— De unde ai galbenul, moșule? — îl întreabă crășmarul.

Țaranul închide un ochiu și răspunde cu nepăsare:

— Deh, pe la noi se mai găsec. Avem acasă vre-o sută. Îi ține baba într'un ciorap din vremuri de demult! I-a tot ascuns de mine până acu', dar am dat peste ei și-aș vrea acum

să-i mărit, doar' oi putea să prind ceva coadă de vită pe ei.

— Și cât crezi că face o sculă ca asta, moșule? — întreabă mai departe crășmarul, pe care lăcomia după chilipir începe să-l muște de inimă.

— Păi așa spunea un vecin la noi, că ar merge cu 200 până la 220 bucata. Că cică ar fi rari astăzi banii ăștia spălați...

La vorba crășmarului cu țaranul, trage cu urechea și domnu de mai înainte cu halba de bere. Se întoarce pe scaun și se amestecă în vorbă.

— Bun chilipir, domnule crășmar. Să am bani aș cumpăra eu galbinii dela dumnealui.

— Am eu bani și facem târg, moșule, — se însuflețește crășmarul.

Târgul se și face curând. Săteanu să aducă, spre seară, la un loc anumit, ciorapul cu suta de galbeni și crășmarul să numere bani de hârtie: *douăzeci de mii de lei*... Bine! Invoială curată.

Seara, de fapt, crășmarul duce la locul numit 20,000 lei în bancnote nouă nouțe, învelite în hârtie de jurnal, și legate frumos în pachete de câte-o mie. Țaranul cu haine ponosite și cu fața nerasă aduce săculețele și treaba se face în bună prietinie. Se bate palma și crășmarul se desparte de om, dorindu-i tot binele.

— Să ai noroc la vite, moșule.

— Și dumneata, jupâne, la bani...!

Mare i-a fost însă mirarea crășmarului când, dând să-și numere acasă comoara de galbeni ușor câștigată, în loc de galbeni buni a găsit în „ciorap” numai plumb curat, într'aurit cu nește materii mineinoase. Galbenii toți erau falși până la unul!

Arătând înșelăciunea la poliție și făcându-se cercetări: pe țaranul cu galbini și pe domnul cu halba de bere parcă i-a înghițit pământul! S'au făcut camfor cu banii crășmarului cu tot. Bani buni. Douăzeci de mii de lei, bancnote nouă nouțe...

Știrile Săptămânii.

Insemnări din Italia. Incepem cu acest număr să publicăm, la foiță, insemnările luate de trimisul gazetei noastre, în călătoria pe care au făcut-o în Italia Pelerinii români în zilele de 19 Mai — 3 Iunie 1925. Acestea insemnări vor cuprinde o amănunțită dare de seamă despre tot ceea ce au văzut și au simțit norocoșii închinători în Roma și'n alte orașe ale Italiei. Credem că ele vor fi citite nu numai de cei cari le-au trăit, ci și de cei ce n'au avut fericirea să-i însoțească.

Un covor românesc în Vatican. Pelerinii români cari au fost de curând la Roma să se închine la mormântul Sfântului Apostol Petru și să ingenuche la Columna lui Traian, părintele nației noastre românești, au îmbiat Papii ca amintire un minunat covor românesc, lucrat întocmai ca vestitul covor al Vulturului din Catedrala dela Blaj (Chipul lui s'a publicat în Calendarul dela Blaj pe 1925). Acest covor a fost lucrat de d-na Birlea, soția profesorului cu același nume din Sighetul Marmăției. Covorul a fost înfățișat Sfintei Sale Papa Piu al XI-lea de către toți pelerinii în frunte cu episcopii Frențiu, Hossu și Nicolescu, nu de o deputație condusă de prefectul Gavril Mihali cum scrie o gazetă dela Cluj. Papa a primit covorul cu cea mai mare bucurie și a făgăduit să-l așeze într'una din strălucitele încăperi ale Vaticanului, să-l poată vedea toate popoarele lumii, cari merg la Roma. Papa mai are un covor românesc dăruit mai de demult de către Maiestatea Sa Regina noastră Maria.

Spre foamete în Basarabia. În câteva județe din Basarabia roada anulului acestuia se arată foarte slabă și poporul de pe acuma începe să ducă lipsă mare de bucate. Așa este la Soroca, Bălți, Chișinău, Tighina, Cahul și Cetatea Albă. Guvernul dela București a luat însă toate măsurile ca foametea să fie preîntimpinată. În județele pomenite mai sus, se vor trimite bucate indestulătoare ca poporul să nu sufere lipsuri. Spre acest scop s'au votat 100 de milioane lei.

Soldații sârbi închid ușile vagoanelor și trenul pleacă în uruit sgomotos. Suntem în țară străină...!

Nu ne putem deslipi dela geamuri și ochii ne rămân multă vreme la gara din Jimbolia, unde flutură încă, în plină lumină de soare, culorile dragi ale steagului nostru: *albastru-galben-roșu*...

— Adio, scumpă țară!

Ne trezim din reveriile duiioase când șeful de tren sârb trece printre noi și ne întreabă ceva în limba lui gronțuroasă.

— *Nema, nema*, — răspundem noi și ni-se încuie graiul că nu pricepem nimic din vorba dumnealui. Altă treabă mai bună nu putem face, decât să ne desfacem merindea și să ne potolim foamea, care în Sârbia asta e parcă mai avană ca pe la noi... Ne așternem apoi la veselie; compartimentul tineretului îl preschimbam în „Cafenea” (fără cafea, se înțelege) unde râsul și voia bună nu mai conțenesc. Și cântece și petrecanie! Scociorim dela „aprovizionare” (șef tot baciul Aurel, drăguțu') ș'un pic de udătură, încât înveselim și pe agentul special de siguranță al Sârbilor, care la început ne privia foarte îmbumbat și pieziș. Îi place vinul românesc și ne împrietinim cum se cade. Ne cântă imnul lui „Crai Alexandru” și se iscălește bucurios pe cărțile noastre postale. Băiat de treabă dacă poți să-i răzbași la inimă.

Spre seară trecem Tisa la Zenta; râu mai mare ceva ca Mureșul nostru și turbure ca Târnavele.

Soarele coboară spre asfințit și peste câmpia întinsă se cerne de sus o ceață lănoasă, care se înegrește și se îngreunează în zări.

Vine noaptea și, prin întunec, la gări mici, răsar stafiile uriașe cu brațele întinse, de cari ochii noștri n'au mai văzut. Brațele deșirate ale stafiilor, iată, se mișcă și vântul aduce uruit uscat, ca de ciolane de om mort... Sunt *mori de vânt*, cari n'au odihnă nici noaptea și fac făină pe seama viilor.

Fioroase alcătuirii acestea mori, noaptea!

Păzesc toate marginile de sat pe-aici și ne urmăresc tot drumul până în Croația, spre Zagreb. Mai coborim din când în când pe la gări să ne potolim setea și să mai vedem cum se mănâncă prin țara Sârbului. Scumpete grozavă. Un corn doi dinari, șapte lei. Un ceai de apă chioară zece dinari, peste treizeci de lei. O bucată de unt 5 dinari, 17 lei...! Să fie sănătoși Sârbii cu țara lor cu tot; mai pe ușor trăim noi în țara noastră. Ce bunătați la noi și ce lumea lui Dumnezeu în privința hranei! De berea Sârbilor nici nu ne mai apropiem.

Noaptea de două ori ne cărăbănim din vagoanele vechi în alte vagoane, fie somnul nostru stricat de haramul celor ce poartă trenurile prin țara craiului Alexandru! Că nu-i glumă să tot sufuci la calabalic prin gări cu lumină puțină și printre trenuri cari te amenință la tot pasul. Ne-am luat de-un gând. Însă porunca-i poruncă și cu sfada în Sârbia n'o scoți la căpătați...

Picotim cum putem cu capetele pe bagaje și ne mângăiem a doua zi, când, trecuți de mult de Dunăre, ne apar în Croația orașe frumoase pe dealuri blânde, cari strălucesc în răsărit de soare. Zagreb-ul mai ales e oraș minunat pe-un picior de munte, cu biserici numeroase și cu palate mari.

Foarte frumoase orașele *Most* (Steinbrück) între colțuri prăpăstioase de stânci pe sub cari curg râuri cristaline (Sava și Saviștea) și *Lubliana* (Laibach), amândouă din vechea Austrie. E un minunat colț de țară acest pământ locuit de Slavi cari au putut să-și dureze aici o viață foarte înaintată. Numai curți de piatră și grădini termecătoare, între munți cu creștetele în nori. Pe culmi de stânci biserici grele de piatră, spre cari aleargă din văi un popor foarte credincios și harnic. Pe-aici sunt numai catolici.

Dincolo de Lubliana, trenul aleargă uneori peste lungi podețe de piatră, legate în chip măiestrit de stânci puternice, sau sprijinite pe câte 4 rânduri de arcuri; uitându-te în jos din fereastra vagonului, te cuprind fiori... „Apusul” a început dela vechea graniță austriacă; mâna măiastră a omului a îmblânzit munții și a stărpit huceagurile, preschimbându-le în așezări industriale sau în locuri de vilegiatură unde aleargă sumedenie de străini bogați din toate colțurile lumii. Minuată putere mai e și stăruința și priceperea omenească!

La gara *Rakek*, în creerii munților, urcă în vagoanele noastre un ofițer sârb cu agenții de poliție, pentru controla hârtiilor; în curând vom fi la graniță.

— *Adio, Sârbilor!* — uite gara *Postumia* (înainte Adelsberg); se zărește uniforma carabinieriilor italieni cu chivărele lor încolțurate ca pe vremea lui Napoleon Bonaparte; iată ș'un fascist cu pieptul plin de decorații și cu căciulița neagră infundată dârz pe-o ureche:

— *Suntem în Italia, țara fermecată!*

Copil lăsat în grija slugii. Doi soți, artiști de teatru din Arad, având o afacere la Timișoara și-au lăsat copilul de trei luni în grija servitoarei și au plecat. Noaptea, în lipsa părinților, copilul a plâns și servitoarea, ca să-l liniștească, l-a luat lângă sine în pat. Copilul s'a și potolit, sărăcuțul, dar servitoarei i-a fost lene să-l mai așeze în leagăn și a adormit cu copil cu tot. Dimineața când s'a trezit ne-
trebnica de fată, copilul era lat lângă dânsa; îl turtise în somn...! Ne putem închipui ce jale pe ușoraticii părinți când au primit telegramă din Arad dela poliție, că băiețelul lor a fost turtit de slujnică!

O groaznică nenorocire cu mașina de sburat. La Someș-sat lângă Cluj căpitanul Bădescu Adrian încerca în zilele trecute un aeroplan nou, sosit de curând din străinătate. Se urcase cu mașinistul Bányai Al. la o mare înălțime în văzduh și făceau bravuri și manevre după obiceiul aviatorilor. La un moment motorul aeroplanului a încetat să mai lucreze și mașina a început să cadă spre pământ cu o iuteală îngrozitoare. O mulțime de ofițeri și soldați priveau de jos cumplită cădere și nu puteau să ajute nimic. Izbindu-se de pământ, aeroplanul s'a făcut fărâme, iar motorul a intrat în pământ vre-o câțiva metri adâncime. Trupurile celor doi sburători s'au zdrobit așa de tare, încât n'au mai putut fi deosebite unul de altul; nu se putea ști care-i căpitanul și care-i mecanicul? Sărmanii, amândoi erau oameni cu familie, însurați de câte 2—3 ani, cu nevestele la Cluj. Biețile femei n'au mai putut să-și cunoască bărbații decât după inelele de căsătorie din degetele morților... Inmormântarea celor doi mucenici și datoriei s'a făcut la Cluj cu mare pompă militară. A fost jale mare.

Zăpadă în mai multe părți ale țării. Răceala dela Rusali în multe părți ale țării a dat cu zăpadă, ca'n dricui iernii. Pe munții Brașovului între Predeal și Comarnic a căzut zăpadă de-o jumătate de metru. Pe la curtea de Argeș frigul a fost atât de mare încât au degerat oi și miei afară la pașune. A nins și prin munții Moldovei. Prin alte părți, în unele ținuturi ale Ardealului și prin Muntenia, a căzut grindină mare, făcând pagube însemnate în vii. Răceala n'a slăbit încă. În aceeași vreme Americaii se plâng de călduri grozave. În orașul Chicago mor oameni de nădușală!

Nenorociri cu automobilul. Vara sunt pline drumurile de țară cu automobile cari aleargă nebunește, de crezi că le poartă necuratul. Bogătoii dintr'însele sunt totdeauna grăbiți și foarte mulți nu se gândesc că se joacă cu capetele. Mașina-i mașină și nu ascultă așa ușor de frâu, cum ascultă calul, drăguțul! Se și întâmplă o mulțime de nenorociri cu spurcatele de mașini. Aproape nu este săptămână să nu auzi ba de aici, ba de acolo, de câte-o năpastă. Așa s'a năpastuit de curând, lângă Sibiu, o familie întreagă a unui înalt funcționar dela București cu numele Ionescu Filip, care era în drum spre Făgăraș. Automobilul cu care călătoriau s'a răsturnat într'un șanț adânc și din cinci câți erau în mașină, stăpânul Ionescu a murit acolo pe loc, soția sa și-a rupt amândouă mâinile, un frate al Ionescului, medic-colonel, și-a rupt piciorul; un alt domn și o doamnă s'au ales cu grele răni la cap. O altă nenorocire s'a întâmplat lângă Satu mare. Directorul de bancă Fried călătoria cu nevasta și cu șoferul (mașinistul). Cei doi din urmă au murit amândoi în locul nenorocirii, iar directorul Fried s'a ales cu răni foarte grele și cu mintea turburată. Zace în spital și cu toată și-a venit în fire, nu-și mai aduce aminte de nimic, ci se miră că are o mână ruptă și că e păzit de doctori...!

Lăcuste în județul Sălaj. În jurul *Tășnadului* din județul Sălaj s'a ivit de curând pacostea lăcustelor, cari pustiesc sămănăturile într'un chip îngrozitor. Hotarele mai multor sate au rămas ca arse de foc pe urma blăstămatelor gănganii. Părți întregi de hotar sunt roase în câteva minute, că lăcustele înaintează ca un nor întunecos. Stratul lăcustelor pe sămănături e gros de 3 cm. și mai bine. Cu lăcustele alături umbli și nește gădaci cu capul roșu cari rod lujerii crumpenelor. Prăpădiu a trecut și asupra județului Sătmăr. Bieții economi stau înmărmuriți în fața acestei mari încercări și nu știu ce să facă, cum să se apere?

Onuștii flori de tei! Suntem în vremea când înfloresc teii. Acuși se umplu de mireme îmbătătoare livezile și grădinile cu tei. Florile de tei sunt un leac foarte căutat. Le cumpără cu prețuri bune farmaciile. Cine are de unde, să culeagă cât mai multe flori de tei și să le usuce bine la loc umăros. Iar după uscarea să le împachetăm cu grijă în saci curați și să le ducem la farmacia. Vom lua bani frumoși pe ele!

Asemenea un bun preț frunzele de nalbă (Nalba care face cășuleți). Bun câștig putem face și din acest negoț; care crește pe toate răzoarele!

Producția teatrală a tinerilor meseriași din Blaj la Sănmărtin. Un gând bun și cuminte au avut tinerii meseriași și comercianți din Blaj când s'au hotărât să pornească în apostolie culturală prin orașelele din apropierea Blajului. E bine să încreștăm cu laudă — ca să știe și alții — pernițele bune și frumoase și să culeagă îndemnuri să facă la fel și alții pentru închegarea deplină a unirii noastre sufletești.

Producția teatrală a tinerilor meseriași și comercianți din Blaj, ținută în ziua întâi a Rusaliilor la Sănmărtin, a avut un succes frumos cu viu răsunet în societatea românească a Sănmărtinului. S'a jucat glumeața și vesela piesă teatrală: „*Sfârșitul pământului*” care a plăcut atât de mult și publicului din Blaj. Rolurile atât ale femeilor, predate de dozoarele *Aurelia Puia, Silvia Nicoară, Anicuța Păcurar, Elena Pușcaș și Elena Flueraș*, cât și ale bărbaților predate de tinerii meseriași și comercianți *Traian Rusu, Vasile Sărdean, Ilie Stroia, Ionel Popescu, Ioan Bucur și Bubur Trifan*, student universitar, fiu de meseriaș, au fost susținute cu aceeași pricepere și îndemănare a jocului teatral, încât au stăruit prelungite aplauze din partea publicului din Sănmărtin.

La sfârșitul teatrului tinerii meseriași au primit trei buchete frumoase de flori ca răsplătă pentru jocul lor teatral și ca o mulțămire pentru plăcerea care a avut-o publicul ascultând vesela comedie.

După teatru a urmat petrecere cu joc până în zori de zi.

Preținia care s'a închegat între societățile meseriașilor și comercianților români din Blaj și Sănmărtin a legat strâns sufletește cele două societăți românești.

Ziua Rusaliilor a rămas cu vii și frumoase amintiri atât pentru tinerii meseriași și comercianți din Blaj cât și pentru publicul ales al Sănmărtinului care a fost de față la producția teatrală a tinerilor meseriași dela Blaj. Z.

Poșta gazetei.

Nic. Nistor, Cavaclar. — Foaia Vă merge fără intrerupere. De plată Vă mai așteptăm, precum ați cerut în scrisoarea de 10 Mai. Cu bine și cu sănătate! Salutări tuturor cetitorilor noștri din comuna DVoastră, Adam Frăncu, Târnova. Am primit Lei 344.
Petru Doloja, Belotiuț. Am primit 120 Lei.
Ioan Pop, Lechința de Mureș. Am primit 120 Lei.
Foaia se trimite regulat.
Marin Gh. Bidoaie, Cavaclar. — Suta de lei s'a primit în 1 Iunie, cu mulțămită. Abonamentul e achitat. Salutări!

Redactor responsabil IULIU MAIOR.

Atelier de pictură bisericească

fondat în anul 1905.

Se execută iconostase dela cele mai simple până la cele mai bogate executate în stil potrivit și lucrată artistic.

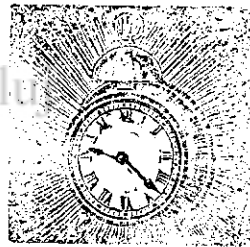
Informațiunile și comenzile să trimită la Atelierul de pictură bisericească

Antoniu W. Zeiler
BLAJ, jud. Alba inf.

(50) 3—?

M. FRIEDMANN

ceasornicar și juvaer în BLAJ,
Strada Timofei Cipariu.

Se găsesc tot felul de oroloage atât de busunar cât și de părete. Face și reparațiuni de orice fel.

Prețuri reduse.

Cumpăr aurituri și argintării.

24 15—

Pânzeturi pentru costume naționale, sârmă, arniciuri și lână, mare asortiment la magazinul

Ștefan Nyerges, Blaj

Tot aici se află în depozit stoffe de lână pentru uniforme la fete și băieți, pecum și pentru alte haine.

Delenuri, crepoane, eporgiuri, zefiruri și altele.

Articole cosmetice, apă de Colonia, săpunuri fine de față, parfumuri și altele.

La secția cu coloniale:

Bomboane, ciocolată, cadouri de sărbători!

Fructe sudice.

PREȚURI CONVENABILE, SERVICIU PROMPT.

(3) 89 52